

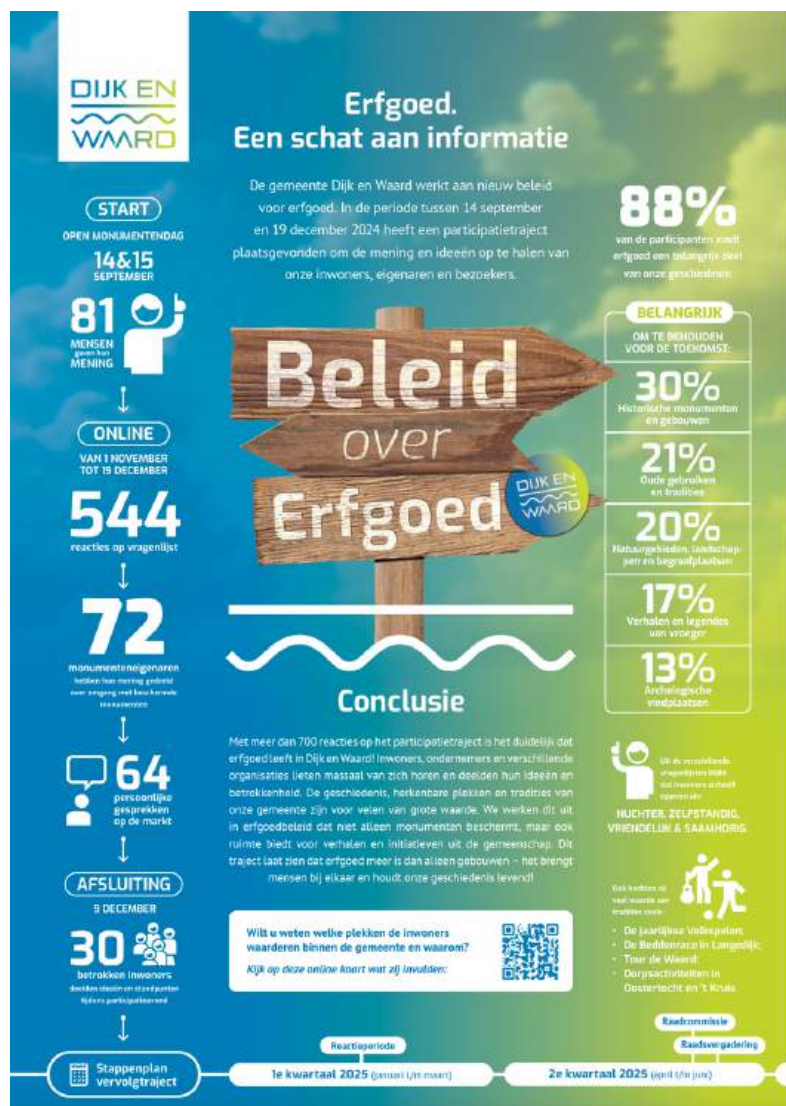

Bijlage 3

(concept erfgoedbeleid Dijk en Waard, 'Erfgoed voor onze toekomst')

Verslag en uitkomsten participatie

Verslag van de participatie bij het ontwikkelen van het erfgoedbeleid Dijk en Waard, 'Erfgoed voor onze toekomst'.

Stappen in de participatie

Het participatietraject begon tijdens Open Monumentendag op 14 en 15 september 2024, waar bezoekers een vragenlijst konden invullen over hun waardering voor Open Monumentendag en de beleving van erfgoed. In totaal gaven 81 mensen hierover hun mening. Tussen 1 november en 19 december 2024 is een online vragenlijst opgezet, die maar liefst 544 reacties opleverde.

Speciaal voor monumenteigenaren was er een aparte vragenlijst. 72 eigenaren hebben hun mening over de omgang met beschermde monumenten met ons gedeeld.

Naast de digitale enquêtes zijn we ook persoonlijk met mensen in gesprek gegaan. Tijdens twee marktdagen en een dag in winkelcentrum Middenwaard vroegen we bezoekers naar hun mening via korte interviews. In totaal leverde dit 64 gesprekken op. Aanvullend vond op 27 november het evenement "Uw Wijk te Kijk" plaats in De Binding, waar circa 40 bezoekers na een korte presentatie reageerden op stellingen.

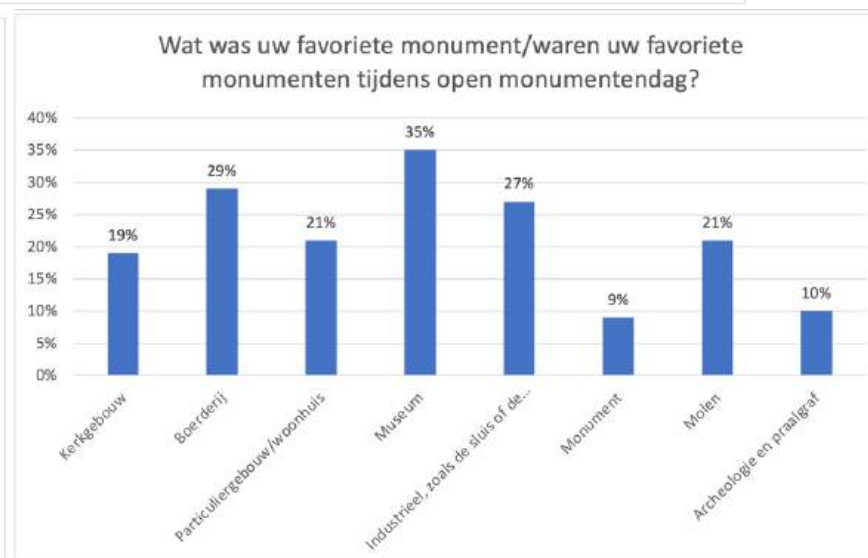
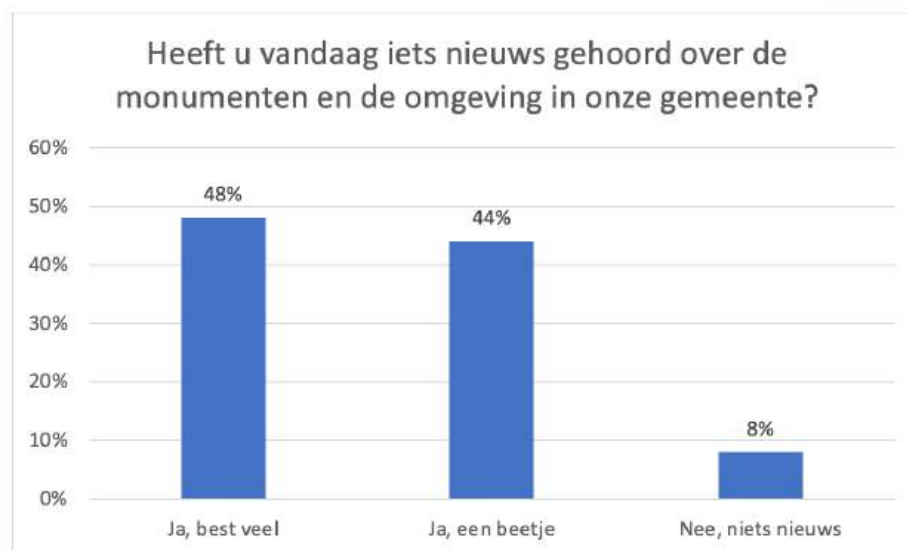
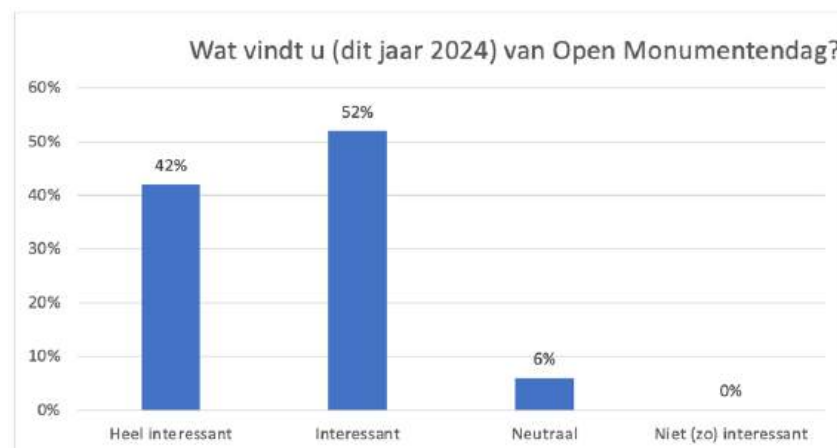
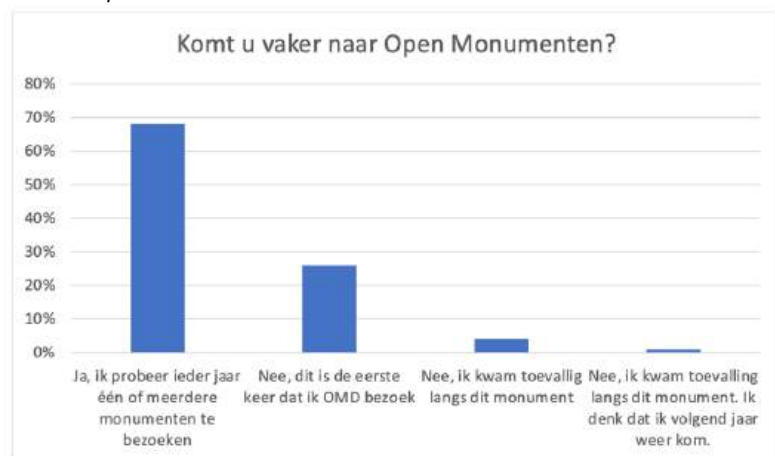
Als afsluiting van het traject kwamen op 9 december 2024 30 betrokken inwoners samen in de Kooger Kerk voor een participatieavond. Hier werden ideeën en standpunten gedeeld en met elkaar besproken over de meerwaarde van erfgoed in onze omgeving.

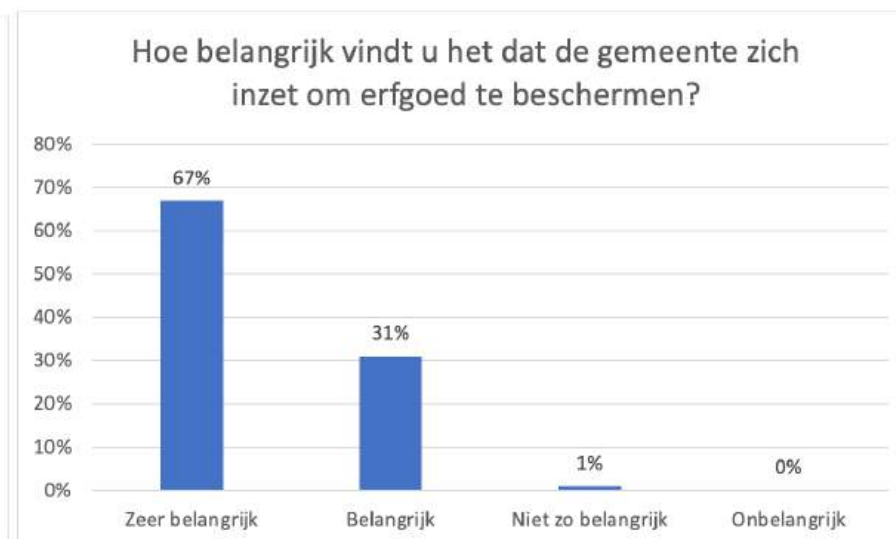
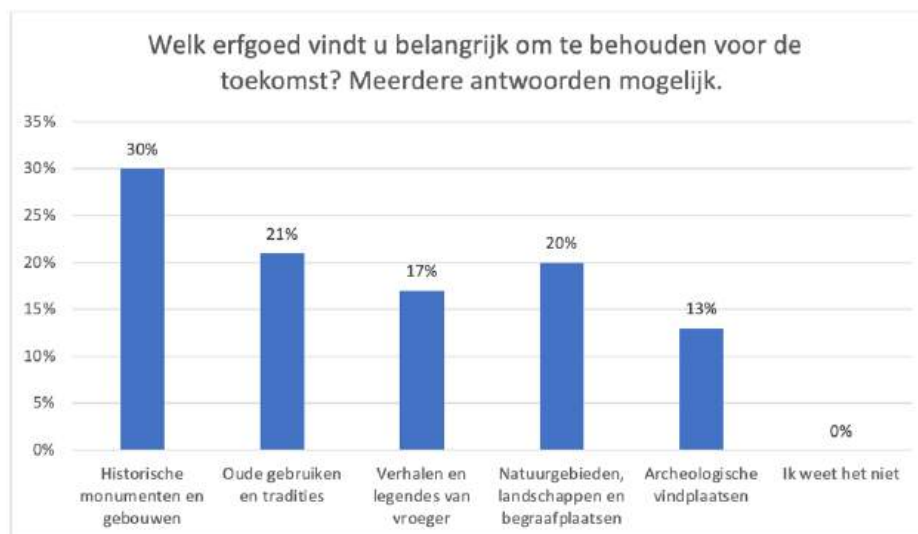
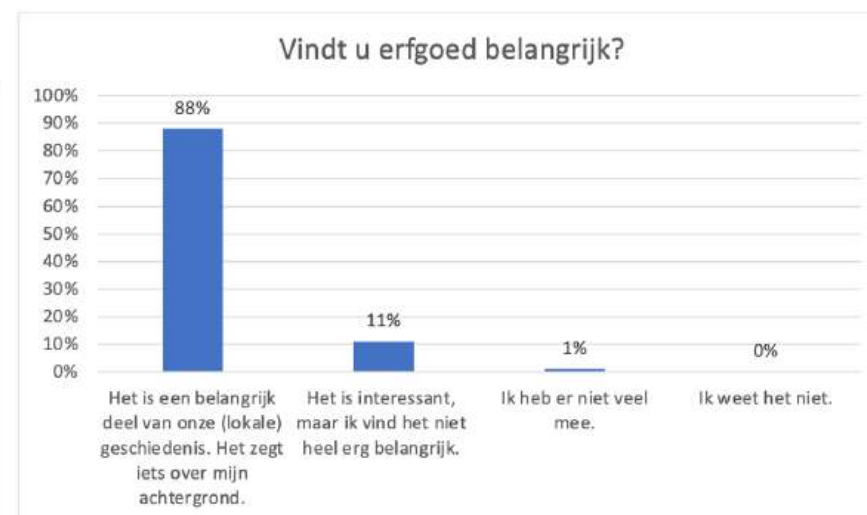
Los van de vragenlijsten en brede participatie hebben we specifiek gesproken met de historische verenigingen, religieuze gemeenschappen en leerkrachten in het basisonderwijs.

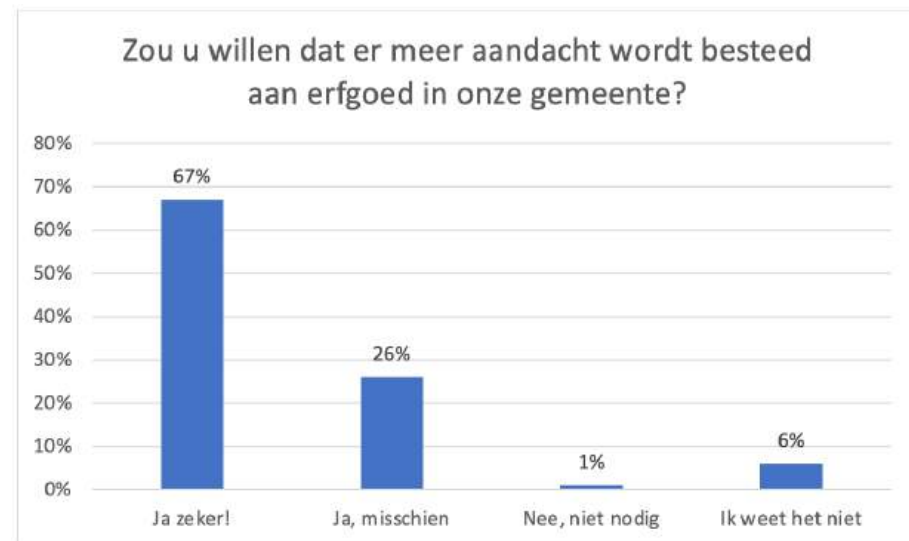
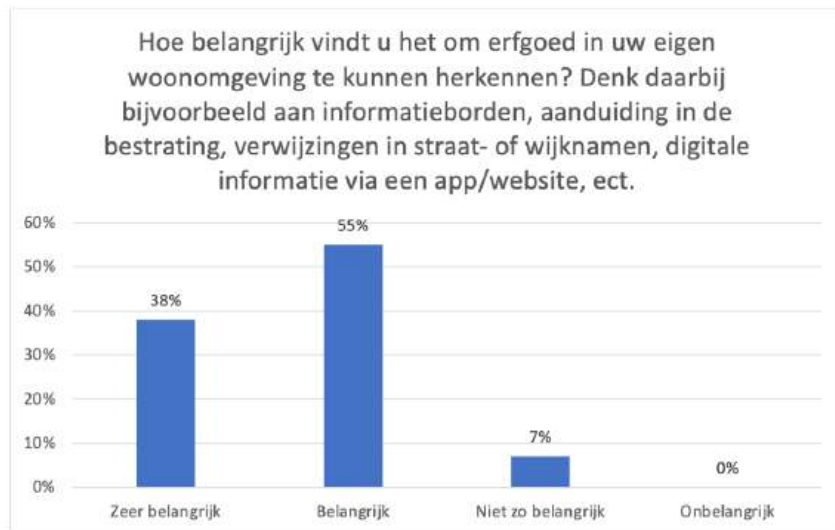
De brede aanpak van dit traject heeft een schat aan informatie opgeleverd. In de navolgende overzichten zijn de belangrijkste uitkomsten in beeld gebracht. Van de drie gesprekken met de specifieke doelgroepen is hier geen verslag opgenomen, omdat dit geen openbare bijeenkomsten betrof.

Vragenlijst Open Monumentendag

Aantal respondenten: 81

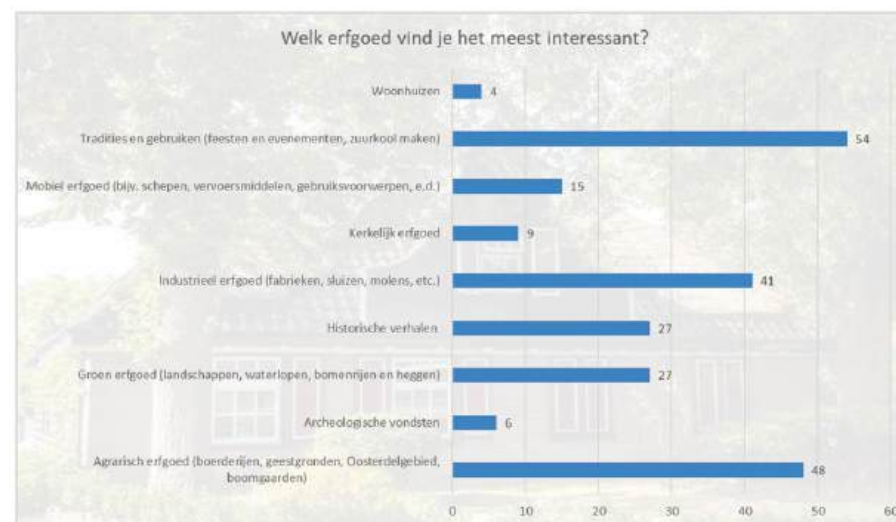
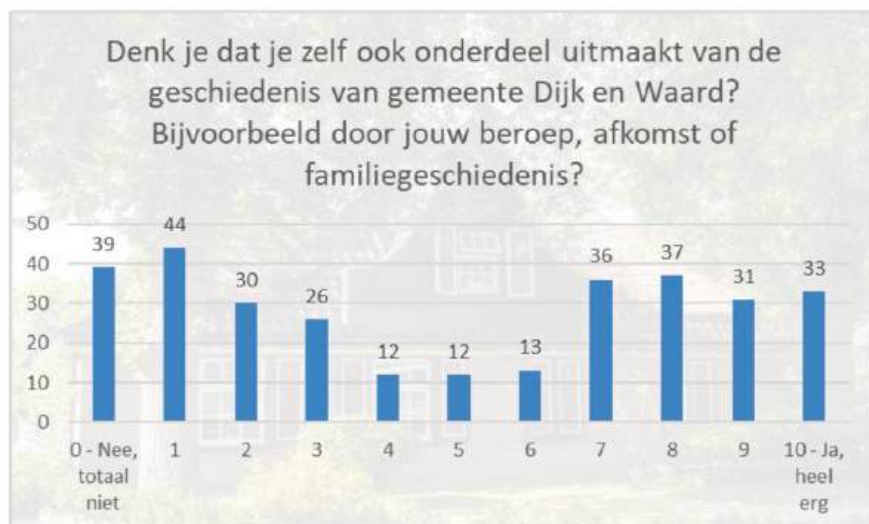
Online vragenlijst voor inwoners en ondernemers

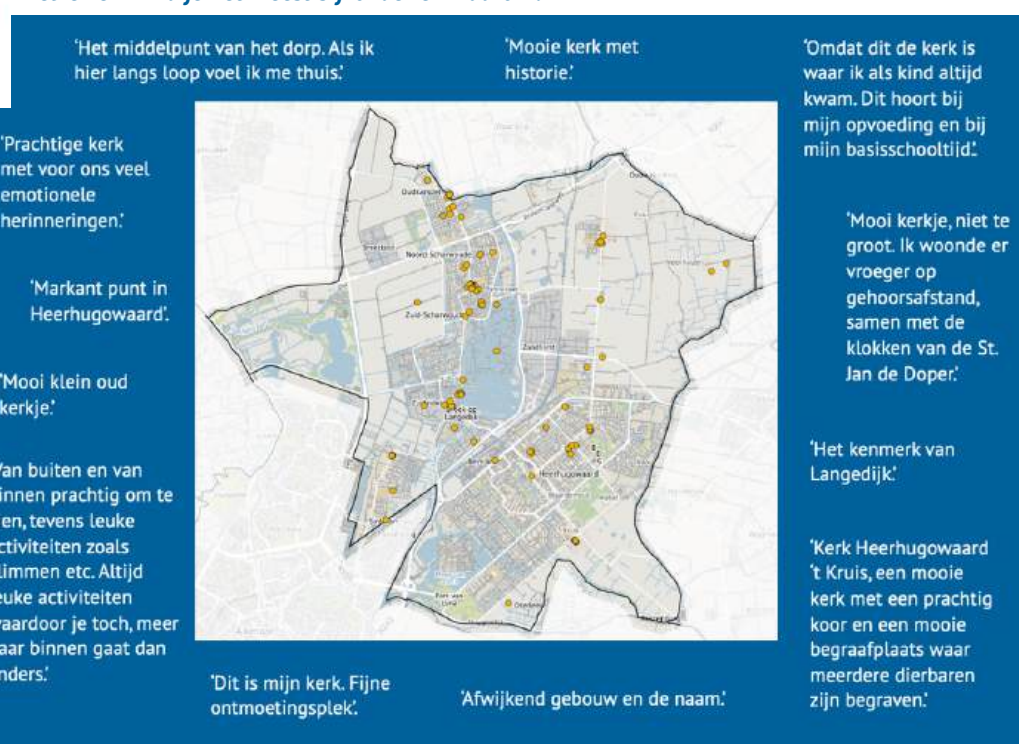
Aantal respondenten: 544

De QR-code bevat een link naar de responskaarten bij de online vragenlijst (scan de QR-code met de camera van uw mobiele telefoon of ga naar www.dijkenwaard.nl/erfgoed). Op deze kaarten is te zien welke plekken en kerken inwoners bijzonder waarderen en waarom.

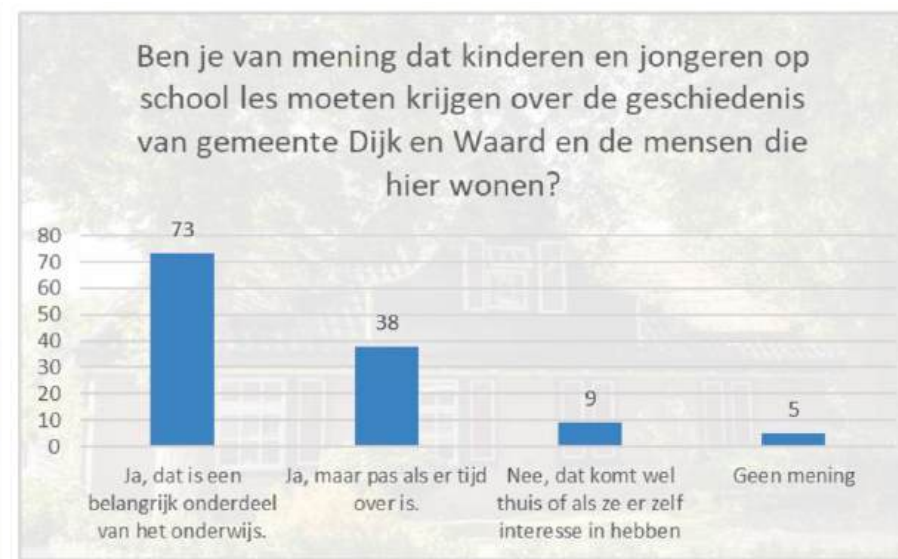
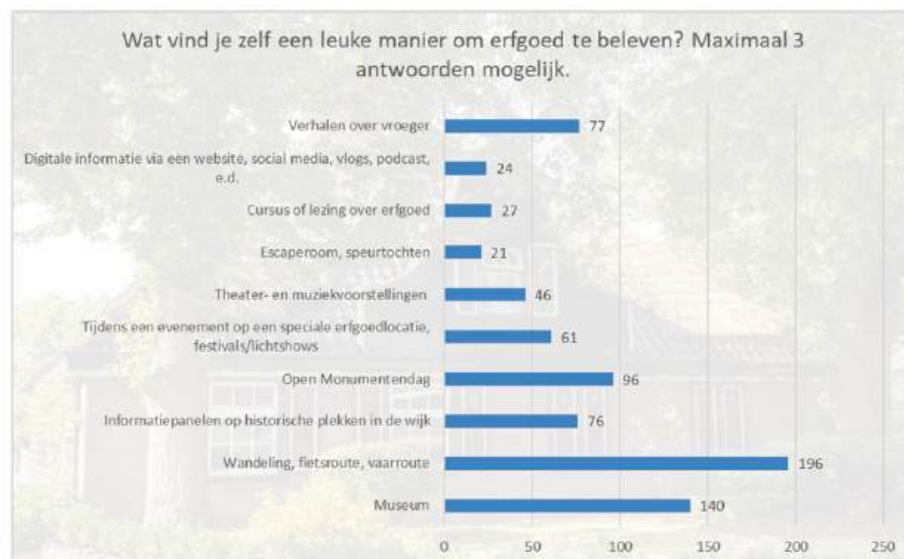
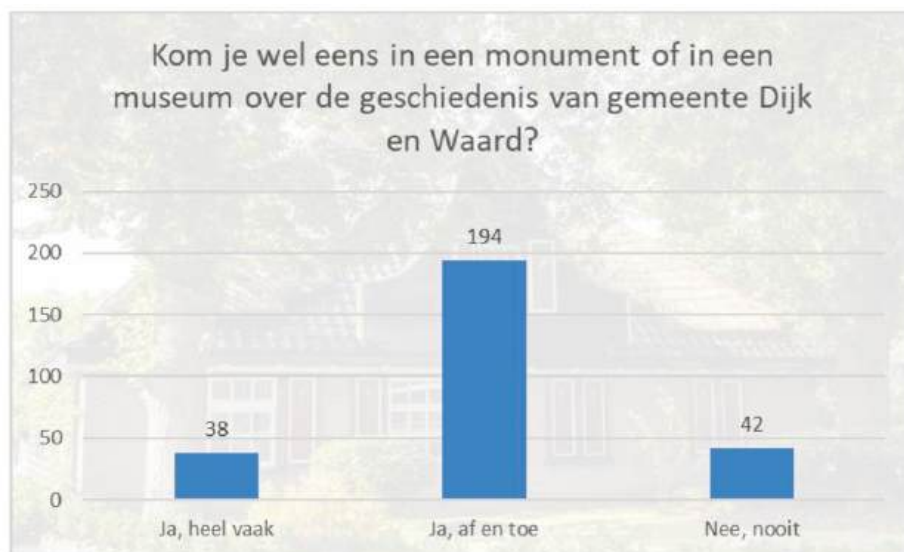

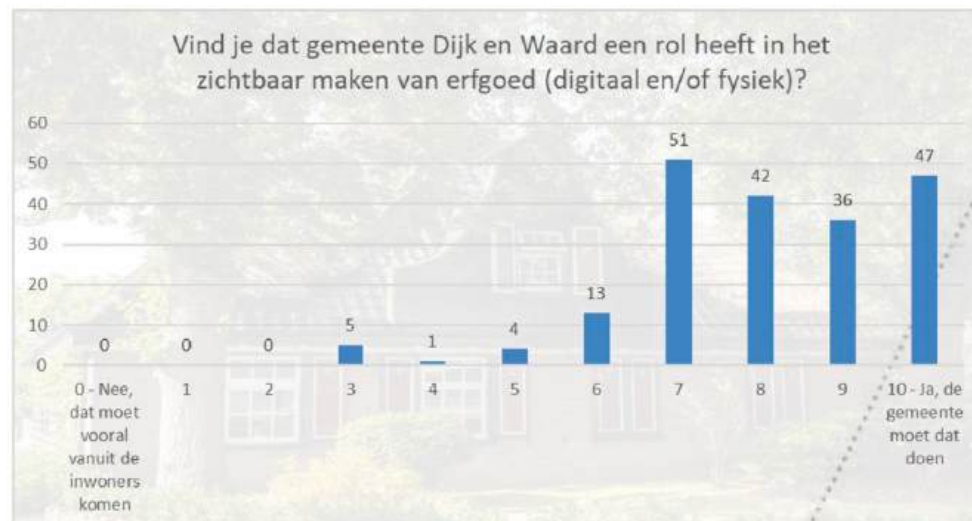
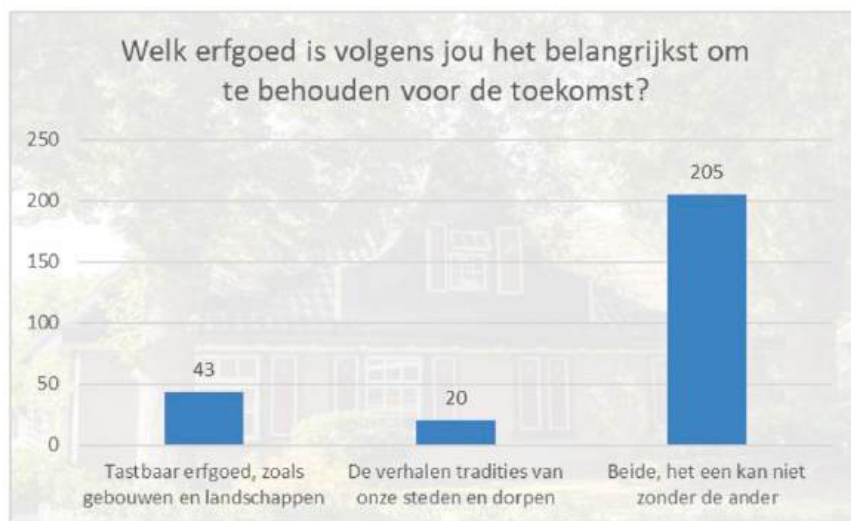
Op de vraag *'Wat is kenmerkend voor de inwoners van jouw stad, dorp of buurtschap?'* antwoorden inwoners dat ze hun eigen woonomgeving waarderen vanwege het dorpse karakter en vanwege de spontaniteit en nuchterheid van de mensen. Maar ze waarderen het ook vanwege het grote verenigingsleven, de vele evenementen en de vriendelijkheid en de openheid van mensen. Ze vinden het fijn dat velen elkaar kennen en dat je met elkaar praat op straat en in de winkels. De saamhorigheid binnen de gemeenschap komt vaak naar voren als antwoord op deze vraag. De geur van het agrarische landschap, het aanzicht van koeien en schapen in de wei en het waterrijke landschap vinden inwoners ook belangrijke kenmerken.

7

Prikbord met een greep uit de losse ideeën van de respondenten

'Ik zou het leuk vinden als er ergens beelden waren over vroeger. Dijk en Waard door de jaren heen. Foto- en filmarchief. Dit is wel via facebook en regionaal archief te vinden maar ik zou hier op de website van Dijk en Waard ook aandacht aan besteden.'

'Vergeet niet om een vaste plek voor de kolfsport te maken in combinatie met horeca en mogelijkheden voor de ouderen om te socialiseren.'

'Ik hoop dat het authentieke blijft bestaan en dat niet alle mooie groene plekken plaats moeten maken voor nieuwbouw.'

'Bij nieuwbouwprojecten moet het verleden niet op een gekunstelde erbij gehaald worden. Dan moet je niet bouwen.'

'Er zijn veel mooie plekken in Dijk en Waard die je niet allemaal kan aanwijzen in deze vragenlijst. Ik noem er toch nog een paar: het Oxhoofdpad, Sluiskade, de molens 1 in BOL en 1 in St. Pancras, de katholieke kerk in Noord-Scharwoude, de 1e en 2e Lagehoekstraat, de Langestraat, de Handelskade, het Waardje en de ijsbaan in Oudkarspel, Liefdelaan en Kroonstraat en de Ambachtsdijk. Hier heeft zich veel geschiedenis afgespeeld in het bestaansleven van de Langedijkers.'

'Behoud het originele karakter van de verschillende kernen!'

'Deze zomer genoten van de nieuwe vaarroute en wij hopen echt dat de route wordt doorgetrokken! Wat een aanwinst voor Langedijk!'

'Goede combinatie van erfgoed maar meegaan met nieuwe inzichten.'

'Ander erfgoed is de spouwer tijdens de kermis'

'Ik hoop echt dat gemeente Dijk en Waard hier werk van gaat maken! Laten we starten met het behouden van de tuin van Mien Ruys en deze inrichten als verhalentuyn in plaats van dat we alles platgooien en er veel te veel huizen gebouwd gaan worden op een ooit zo mooie groene plek!'

'Voor nieuwe bewoners een rondleiding door de gemeente, verhoogd de binding met de woonplaats. Iets van: bewoners informeren bewoners of iets dergelijks'

'De gemeente kan (veel) meer doen om gebouwen, landschappen, stedelijke verkaveling en verhalen te inventariseren, waarderen en beschermen.'

'Er moet goed nagedacht en overleg met de inwoners zijn voordat er grote veranderingen plaatsvinden in de gemeente.'

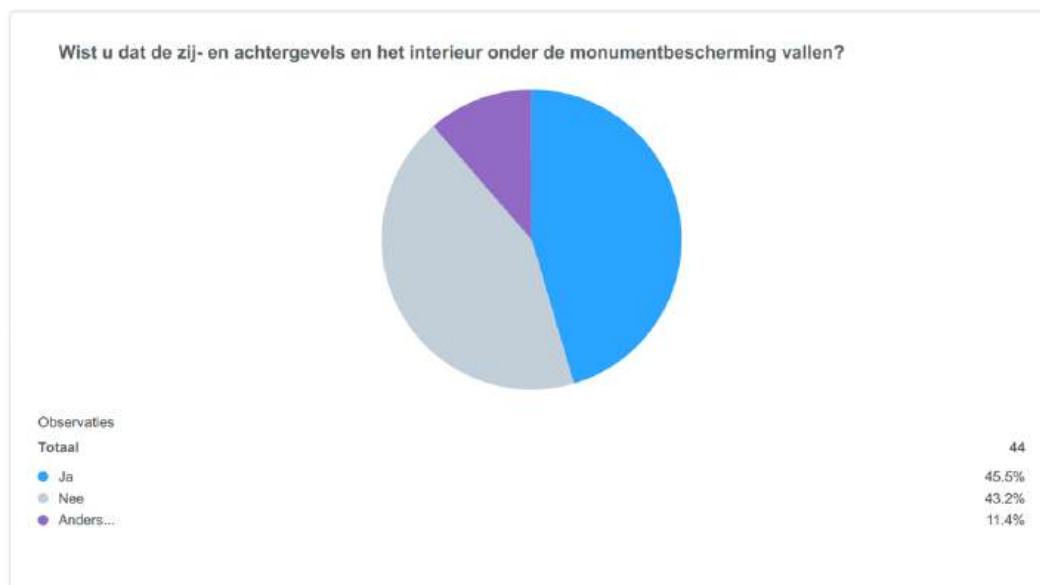
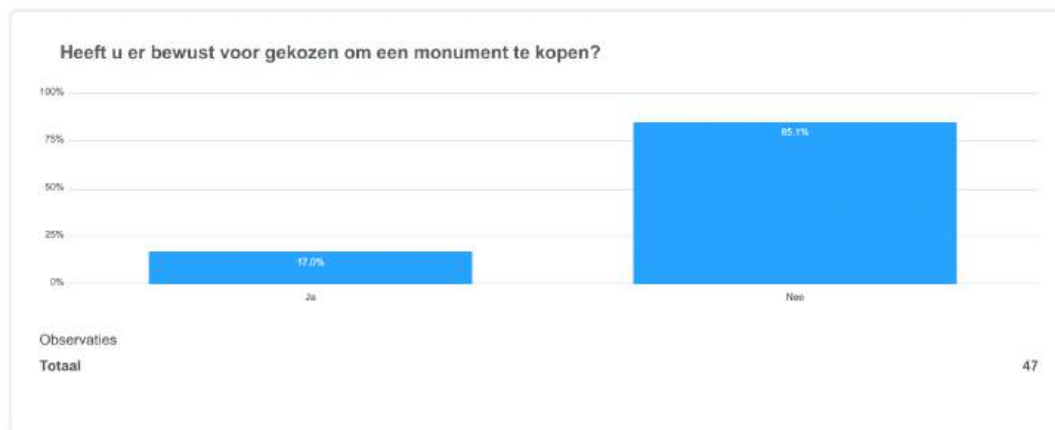
'Ik vind het ook heel belangrijk om het West - Friese karakter van de dorpen te benadrukken.'

'De mensen leiden snelle levens en daarom is het mijns inziens van belang om mensen via Social media en e-mail te bereiken inzake erfgoed. Dan wordt het gelezen. Vanuit een krant of huis aan huisblad is de kans dat men wat leest over evenementen o.i.d. veel kleiner.'

'Luister naar de inwoners die er wonen.'

'Als import Heerhugowaarder was het heel interessant om de cursus erfgoed in 4 musea te doen.'

'Kijk ook naar samenwerking met relevant erfgoed rondom de gemeente. Ook hier kan het een niet zonder het ander. En aub niet te veel evenementen. En stop met vuurwerk, ook t.b.v. kwetsbaar erfgoed.'

Wat vindt u bijzonder aan uw eigen monument?

(enkele reacties)

‘Voorgevel met torentje en glas-in-loodramen.’

‘Mooi oud huis, een patriciërswoning. Vanuit de historie van Langedijk gezien een monumentaal pand met een groot verleden.’

‘Het is een bedrijfspand uit 1928. Voor mij niets bijzonders.’

‘Het huis bepaald mede het gezicht van het dorp. Het heeft een uitgebreide geschiedenis van steeds weer veranderingen. Het beschermen van monumenten betekent niet dat je een willekeurig moment kiest om het te bevroren en daarna te roepen dat het altijd zo moet blijven.’

‘Het verhaal erachter, dat het een arbeidershuisje was van de melkfabriek.’

‘De locatie is prachtig! Onze tuin ligt aan de Achterburggracht. Wij hebben mooi uitzicht. De ruimtes in het huis zijn ook bijzonder.’

‘Er gaat niets boven het wonen én in stand houden van een tijdsfragment met diens specifieke bouwkenmerken.’

Maakt u zich wel een zorgen of u uw monument nog wel kan onderhouden?

(enkele reacties)

'Ja zeker. De kosten rijzen de pan uit qua onderhoud. Er zijn altijd wel gebreken en extra kosten bij reparaties. We moeten eigenlijk nog een half huis laten schilderen en scheuren in voegen/metselwerk laten behandelen. Daarnaast dubbel glas aan de noordzijde huis op enkele plaatsen. Elke keer bij vakantiegeld gaat het in het huis en we gaan niet op vakantie.'

'We moeten het echt doen met vrijwilligers anders is het niet op te brengen. Daarom onze vraag: is er onderhoudssubsidie beschikbaar?'

'Ja, er zijn geen vakmensen die weten hoe je er mee moet omgaan.'

'Nee. We zorgen goed voor het huis al kost 't wat.'

'Met alle prijsstijgingen ga je daar wel zorgen om maken. Je wilt het huis niet verwaarlozen.'

'Op dit moment nog niet, wellicht later wel.'

Denkt u dat het onderhoud aan uw monument duurder is dan aan een niet monument?

(enkele reacties)

Ja, veel duurder. Verduurzaming op goede wijze, schilderwerk van oud hout en reparaties, verzakking. En balken onder het huis repareren dit is bij een monument duurder dan bij doorsnee huis..'

'Dit pand heeft veel onderhoud nodig. Schilderwerk en nieuwe kozijnen en ramen met roedes en dubbel glas, enz.'

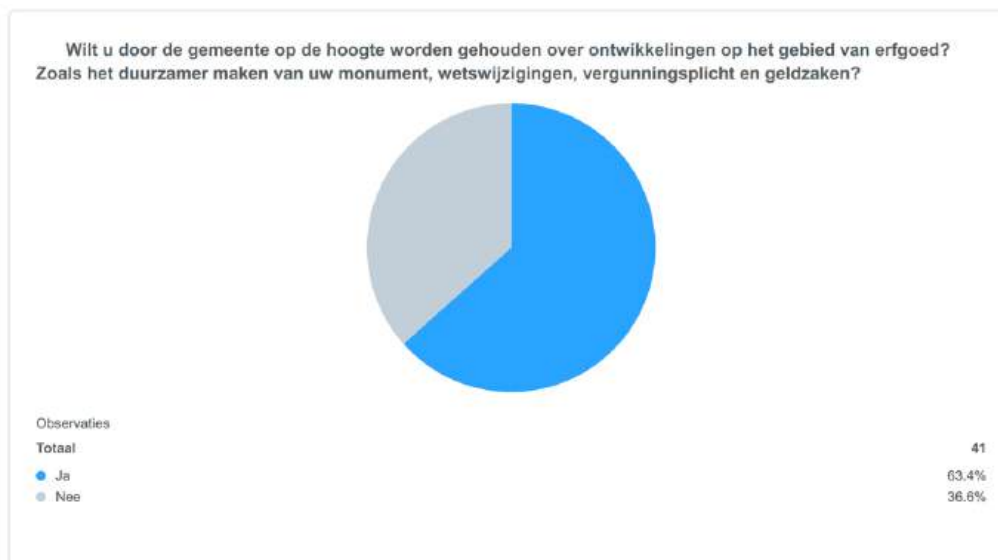
'De leeftijd van het pand en het onderhoud door vorige eigenaren. Erg ondermaats.'

'Geen idee we doen een boel gewoon zelf.'

'nee [niet duurder].'

'Ja denk ik wel, specialisten zijn altijd duurder dan een normale vakman.'

'Dat hoeft niet persé.'

Verwacht u dat de gemeente u ondersteunt bij het instandhouden van uw monument?

(enkele reacties)

'Ja, bijvoorbeeld bij de houtwormbestrijding. Dat kan best ingewikkeld zijn.'

'Dat zou prettig zijn. Van deze gemeente verwacht ik niets.'

'Nee. Verwacht niets van de gemeente.'

'Ja, vooral als er aan bepaalde eisen moet voldaan bij onderhoud/restauratie.'

'Enige subsidie zou fijn zijn.'

'Nee niet, er is absoluut geen belangstelling naar onze kant of we het allemaal redden om het pand goed te kunnen onderhouden.'

'Dat verwacht ik zeker, vooral in adviserende zin en mogelijk ook in financiële zin.'

'Zou ik niet vreemd vinden, voor wat hoort wat. Wij steken heel veel geld en tijd in iets wat ook een beetje van iedereen is: voorbeeld de klok van de kerk is kapot. Dit kost €5000. Veel mensen in de buurt vragen wanneer dit nu eens wordt gemaakt. [...] Mensen zijn dan verbaasd dat de gemeente niet mee betaald.'

Enkele ideeën van monumenteneigenaren:

'Ik zou graag om tafel willen gaan met iemand van de gemeente die met ons mee denkt en ook de financiële kant hierin meepakt. Ook zou het fijn zijn als het wordt uitgelegd door pictogrammen, dit werkt vaak fijner en makkelijker dan teksten.'

'Heb wat meer respect voor de bewoners van de monumenten. Houd de bewoners op de hoogte als er veranderingen in hun woonomgeving gaan gebeuren. Dus niet alleen in een plaatselijk krantje. Want er zijn waarschijnlijk veel meer inwoners die hem niet krijgen en dus geen idee hebben wat er gaat gebeuren. En straf niet de mensen die zelf de verbouwing doen.'

'Wel mogelijkheden open houden om grotere panden te kunnen delen of gebruiken. Zodat in de toekomst door iets ander gebruik de mogelijkheid voor behoud openblijft.'

'Het huis is prachtig en karaktervol. Het zou echter zeer wenselijk zijn om met meerdere generaties op 1 terrein te kunnen (blijven) wonen. Er is bovendien woningnood voor jongeren. Ook in de toekomst zal dit probleem niet vereenvoudigd zijn. Kortom: een soepeler beleid t.a.v. bijvoorbeeld stijlvolle uitbreidingen om huisvesting van meerdere generaties mogelijk te maken. Of om een mantelzorgwoning van nu, in de toekomst te mogen benutten voor de jongste generatie.'

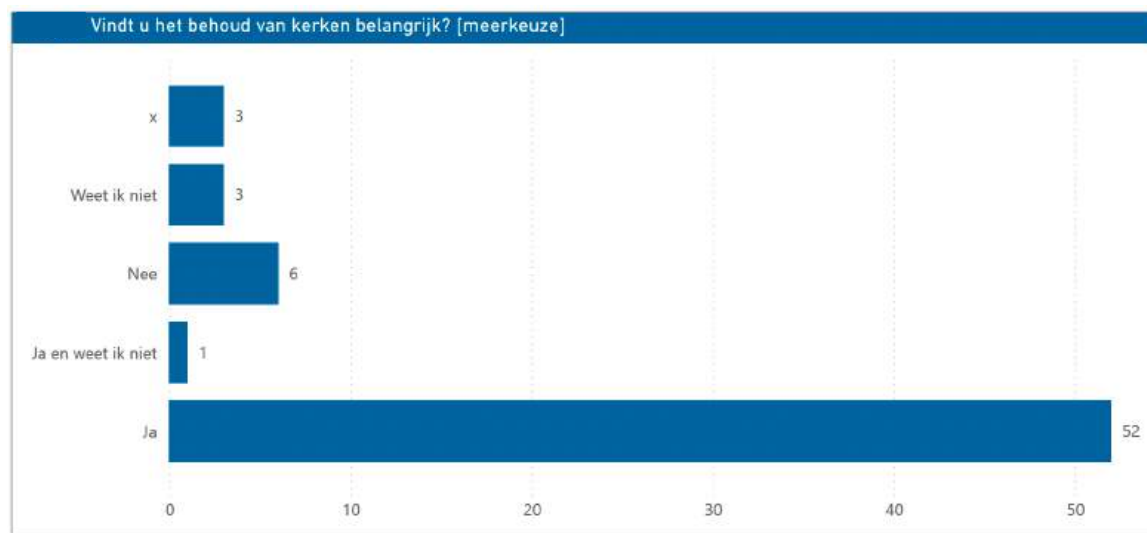
'Beter contact onderhouden en mensen duidelijk informeren.'

'Niet zomaar een pand monumentaal maken zonder goed overleg.'

'Betere hulp en begeleiding!'

'Luister goed naar de eigenaren, ga eens langs in plaats van de te oordelen vanaf een beeldscherm. Met name de erfgoedcommissie daar heb ik slechte herinneringen aan.'

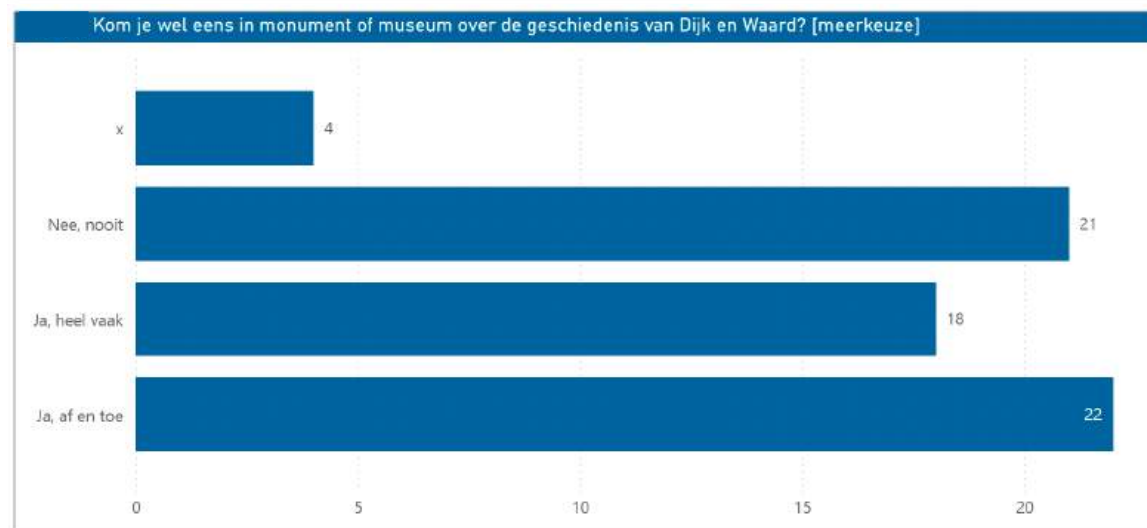
Gesprekken tijdens Marktdagen/ in Centrumwaard

Waarom vindt u kerken belangrijk?

Gesprekspartners gaven de volgende reacties:

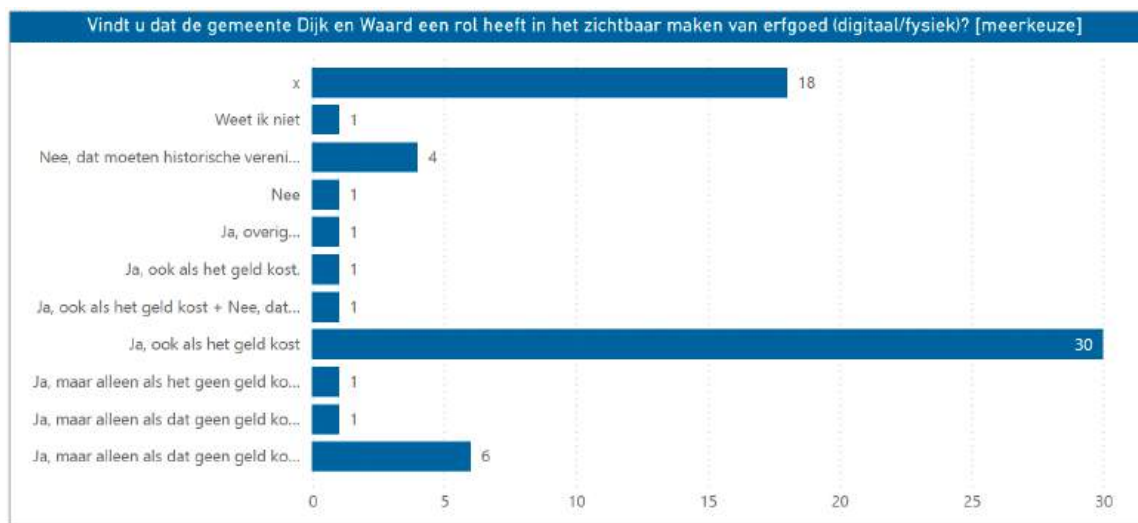
- Stukje geschiedenis.
- Bijzondere gebouwen vanwege de architectuur, maar ook vanwege de plek in dorp of stad.
- Zichtbaarheid vanuit de wijde omgeving.
- Vanwege het geloof.
- Vanwege het mystieke karakter, ook als je niet gelovig bent.
- Goede plek om leuke bijeenkomsten te organiseren. De sfeer van de kerk draagt bij aan de belevenis.
- Hoort bij de Nederlandse cultuur.

Welke plek zou u aan een bezoeker laten zien?

Gesprekspartners gaven de volgende plekken aan:

- Museum Broekerveiling
- Varen in het Oosterdelgebied
- Sfeer van Langedijk
- Poldermuseum
- Tuinbouwgeschiedenis
- Geestmerambacht
- Evenementen, zoals de kermis, de beddenrace, Tour de Waard, Koolsail, etc.
- Park van Luna
- IJbaan in Oudkarspel
- Plantsoenen en speeltuintjes in de Molenwijk
- De fabriek van Verburg

Verslag Participatieavond Kooger Kerk – 9 december 2024

Aanwezig namens de gemeente: Mw. E. Leibbrand (wethouder erfgoed), mw. Driesen (extern projectleider erfgoedbeleid), Mw. L. Groeneweg (beleidsmedewerker erfgoed), Gonny Ursem (stedenbouwkundige) en Daan Brandsen (stagiair communicatie).

Introductie

De bijeenkomst wordt afgetrapt met een introductie door wethouder Ester Leibbrand. Ze deelt haar enthousiasme over het belang van erfgoed voor de gemeente en de inwoners. Het behoud van erfgoed is naar haar mening een opdracht, die de gemeente samen met de inwoners op wil pakken. Alleen dan kunnen we het erfgoed koesteren en behouden. Daarbij is mw. Leibbrand erg blij de aanwezigen het erfgoed aan het hart gaat en naar deze bijeenkomst zijn gekomen.

Na deze introductie is door de gemeente het verzoek gedaan tot het maken en gebruik van een geluidsopname en foto's. De aanwezigen stemmen in.

Hierna volgt een presentatie die door mw. Driesen.

Tijdens de plenaire toelichting wordt besproken waar we nu in het proces staan, wat we precies aan het doen zijn en waarom we dit doen. De avond begint met een plenaire bijeenkomst, gevolgd door drie gesprekstafels met verschillende thema's en een stille wand met stellingen voor eigen ideeën.

Wat is erfgoed eigenlijk?

Mw. Driesen geeft een toelichting op wat erfgoed eigenlijk is. Erfgoed is heel veel meer dan vaak wordt gedacht. Het gaat over de bekende en opvallende molens en kerken, maar erfgoed is ook te vinden in bijvoorbeeld het landschap dat daaronder ligt, in hoe het is ontstaan en is gebruikt. En in de tradities die zich daar rondom hebben ontwikkeld. Het gaat ook over de archeologische resten in de bodem. Dit zijn vaak ook gelijk de oudste erfgoedwaarden die in deze gemeente aanwezig zijn, bijvoorbeeld van de Slag van Vronen of de fundamenten van het historische Veenhuizerkerkje. Maar er is ook veel jonger erfgoed in de naoorlogse wijken.

Bijlage 3 bij erfgoedbeleid Dijk en Waard
'Erfgoed voor onze toekomst'

Bij gesprekken over erfgoed met inwoners op de markt in Heerhugowaard en Langedijk kwam dat ook naar voren. Een mevrouw vertelde dat juist het zwembad voor haar erfgoed is. Zij ging daar in haar jeugd met haar vrienden heen. Ze maakten daar veel lol en gingen stiekem 's nachts zwemmen. Die herinneringen maakte het voor haar een belangrijke plek in deze gemeente. Dat zwembad, dat misschien uit de jaren zeventig dateert, kan dus net zo goed erfgoed voor iemand zijn als een molen. Juist omdat er sprake is van een collectieve herinnering op die plek. Dus erfgoed is heel breed en van ons allemaal. Dat betekent dus ook dat uw erfgoed niet hetzelfde hoeft te zijn als het erfgoed van uw buurman of buurvrouw. Het is belangrijk dat we vooral dat in beeld gaan krijgen: wat is het erfgoed van *alle* inwoners van Dijk en Waard.

Link naar vier uitlegvideo's over de betekenis van erfgoed in Dijk en Waard:
www.dijkenwaard.nl/erfgoed

Er wordt vervolgens door mw. Driesen een rondje door de zaal gemaakt om aan de aanwezigen te vragen wat de reden is dat zij naar de bijeenkomst zijn gekomen. De redenen zijn heel divers. Zo wil de een weten wat eigenlijk als erfgoed wordt betiteld en hoe de gemeente hiermee omgaat. Een ander wil graag weten hoe de gemeente monumenteneigenaren ondersteunt met het behoud van het monument.

Bijlage 3 bij erfgoedbeleid Dijk en Waard
'Erfgoed voor onze toekomst'

Waarom nu beleid?

Zoals de wethouder ook al in haar introductie heeft aangegeven vindt de gemeente het belangrijk dat het erfgoed wat er nu is, behouden blijft voor de generaties na ons. Dat geeft de gemeente de taak om te kijken hoe we nu met dat erfgoed omgaan en hoe kunnen we in de toekomst kunnen zorgen dat wat waardevol is ook bewaard blijft. Dat doet de gemeente graag samen met onze inwoners. Daarbij spelen de Omgevingswet en het verdrag van Faro een belangrijke rol.

Hoe komen we tot beleid?

De gemeente heeft als het over erfgoed gaat een aantal wettelijke verplichtingen, zoals de advisering en handhaving van rijksmonumenten. De gemeente heeft weinig keuzeruimte in hoe daarmee om te gaan. Er is daarnaast ruimte voor een meer vrije invulling van het erfgoedbeleid. Het gaat dan om de extra's. Dat is waarom de wethouder de inwoners heeft uitgenodigd om met haar in gesprek te gaan. Hoe kunnen we die vrije ruimte op een goede manier invullen? De wettelijke verplichtingen en de vrije keuzeruimte voor erfgoed vormen de basis voor het erfgoedbeleid.

Wat zijn onze wettelijke taken?

Op dit moment is de Omgevingswet de belangrijkste wet is voor ons. De Erfgoedwet speelt voor ons ook nog een rol, maar vanuit de Omgevingswet komt eigenlijk de meeste regeldruk op ons af. Deze wet zegt dat erfgoed een belangrijk onderdeel is van onze leefomgeving en dat we daar rekening mee moeten houden bij ontwikkelingen. Ook zegt deze wet dat erfgoed van belang is voor de identiteit van een gemeente en haar inwoners. Om die reden verdient erfgoed een plek in de gemeentelijke omgevingsvisie en al het erfgoed dat in aanmerking komt om beschermd te worden hoort een plek te krijgen in het omgevingsplan. Het gaat dan niet alleen om erfgoed met een beschermde status, zoals rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten, maar ook om landschappelijke structuren of andere bijzondere objecten en landschappen zonder beschermde status. Met invoering van de Omgevingswet worden ook beschermde gemeentelijke monumenten via het omgevingsplan aangewezen en niet meer via een erfgoedverordening, zoals dat nu gebeurt.

Om wettelijke taken uit te voeren moeten we dus weten wat er aan erfgoed is binnen de gemeente. Gelukkig is er in het verleden al veel onderzocht en weten we al heel veel over het erfgoed van Dijk en Waard door inventarisaties en beleidsdocumenten, zoals het archeologiebeleid en de gebiedsbiografie Dijk en Waard.

Wat missen we dan nog?

Wat nog ontbreekt, is uw mening. De gemeente Dijk en Waard kijkt hiervoor ook naar het Verdrag van Faro [[Home - Info | Faro - Platform Faro](#)]. Dat is een internationaal verdrag dat benoemt dat erfgoed onderdeel is van de samenleving. De samenleving moet daarom deelnemen in de discussie over de toekomst van het erfgoed. Het Verdrag van Faro gaat daarbij uit van drie uitgangspunten: meedoen – openstaan – verbinden. Met meedoen wordt meedenken bedoeld.

Openstaan betekent dat je openstaat voor het erfgoed van anderen. Dat kan namelijk iets heel anders zijn dan wat uzelf als erfgoed ziet en ervaart. Het belangrijke hierin is dat je naar elkaar luistert en elkaars mening daarin respecteert. Het laatste punt van Faro is verbinden. Dat betekent dat erfgoed wordt ingezet om andere doelen te halen, bijvoorbeeld door in de zorg voor

dementen erfgoed in te zetten om herinneringen op te halen of bij klimaatadaptatie in het landschap kennis van onze voorouders te gebruiken.

Er komen enkele vragen uit de zaal naar aanleiding van de presentatie tot dusver. De eerste vraag is of erfgoed aan ontwikkeling onderhevig is. Of er sprake is van voortschrijdend inzicht? Mw. Driesen beantwoordt deze vraag door aan te geven dat er steeds nieuw erfgoed bijkomt, zoals bijvoorbeeld militair erfgoed. Dat was eerst erg beladen, maar tegenwoordig zien we de waarde daarvan in. Over enkele jaren zullen er vast andere onderwerpen zijn, die we nu nog niet als erfgoed zien, maar dan wel. De vragensteller vraagt zich af of er ook op omgekeerde wijze sprake is van voortschrijdend inzicht, dus iets dat eerst wel als erfgoed werd gezien en nu niet meer. Mw. Driesen heeft de ervaring dat dit minder voorkomt. Het kan wel veranderen en groeien, zoals bijvoorbeeld tradities. Een van de aanwezigen is het daar niet mee eens. Zo is bijvoorbeeld Sinterkatrijn als feest afgeschaft omdat het te dicht op Sinterklaas zat en er tegenwoordig voldoende voedsel is.

Een volgende vraag gaat in op de vraag wie bepaalt wat erfgoed is. Mw. Driesen geeft aan dat wij dat gezamenlijk zijn, dus gemeente en inwoners. In het verleden werd het vooral door de deskundigen bepaald. In dit stadium wil de gemeente het ook echt samendoen met de inwoners.

Hoe nu verder?

Mw. Driesen sluit de presentatie af met de stand van zaken van het beleid. Er staat tot 19 december 2024 een online vragenlijst open. Op het moment van de bijeenkomst waren er ruim 400 respondenten. Daarbij waren er ook al meer dan 400 plekken op de kaart aangegeven, die de respondenten beschouwen als hun erfgoed. De plekken die op de kaart zijn aangegeven zullen in de toekomst een belangrijk aandachtspunt zijn. Ook op Open Monumentendag hebben we bezoekers een vragenlijst voorgelegd. Als laatste hebben de monumenteneigenaren een verzoek gekregen om een vragenlijst in te vullen. De gemeente Dijk en Waard heeft ook twee dagen op de markt en in het winkelcentrum gestaan om een zo breed mogelijke doelgroep aan te kunnen spreken. Dit leverde nog eens 65 interviews op. Op dit moment lopen er nog verschillende gesprekken onder andere met de religieuze gemeenschappen en de scholen. Daarnaast heeft er een gesprek met de historische verenigingen

plaatsgevonden. Zo proberen we vanuit verschillende richtingen input op te halen voor het erfgoedbeleid. Er is nog mogelijkheid te reageren op het concept beleid. Daarvan houden we u op de hoogte.

Uit een laatste vragenronde, voor de aanwezigen naar de stille wand en de gesprekstafels gaan, komen nog enkele vragen. Een bezoeker geeft aan dat het varend erfgoed wordt gemist in het verhaal. Mw. Driesen geeft aan dat dit inderdaad niet zo goed naar voren is gekomen, maar dat dit zeker ook onderdeel zal zijn van het beleid.

Een van de aanwezigen geeft aan dat er in Dijk en Waard in het verleden geen keuzevrijheid is geweest bij de aanwijzingsprocedures voor gemeentelijke monumenten. In tegenstelling tot andere gemeenten waar de aanwijzing wel op basis van vrijwilligheid gebeurt. Zij vraagt zich af waarom dat is. Het lijkt nu alsof de gemeente denkt dat als we niet dwingend optreden, mensen hun huis gaan verwaarlozen. De vragenstelster is van mening dat het tegendeel waar is. Deze werkwijze werkt juist tegen. Mw. Driesen kan hier geen duidelijk antwoord op geven, omdat geen van de aanwezigen namens de gemeente destijds betrokken was bij de aanwijzingsprocedure. Zij is ook van mening dat het aanwijzen van monumenten op basis van vrijwilligheid zeker in het verleden niet zo veel

gebeurde, maar dat er wel ruimte was voor een zienswijze. Het zal destijds een politieke keuze zijn geweest om het te doen, zoals het is gegaan. Maar het is een goede tip die wellicht door de gemeente kan worden gebruikt voor eventuele toekomstige aanwijzingen.

Mocht u naar aanleiding van de participatieavond nog vragen of ideeën hebben, of verder in gesprek willen, kunt u ons mailen op erfgoed@dijkenwaard.nl.

Uitkomsten gesprekstafels

Gesprekstafel 1) *erfgoed in de openbare ruimte*

Gespreksleider: Gonny Ursem (stedenbouwkundige bij gemeente Dijk en Waard)

Kansen: beleefbaar maken van erfgoed

1. Oosterdelgebied bied kans het verleden te tonen via een foto rapportage
2. Vlettentocht
3. Historische panden beleefbaar maken
4. Bij de Rederij achter het Bakkershuis, bij de werf opnieuw toneelstukjes en optreden organiseren
5. BroekerVeiling
6. Koolboet opslag 'kooltjes', kans beleefbaar maken
7. Kerken QR-codes met informatie
8. Lichtjesavond
9. Beddenrace, Kermis → kermis 'regels' toegankelijk, mist activiteiten zoals Katknuppelen
10. Informatie tegel in gevel gebouw
11. Algemeen plaatsen van informatieborden
12. Zuurkoolfabriek
13. Online marketing opdracht studenten
14. Samenwerking met toerisme en recreatie binnen – buiten gemeente.
15. '70 – '80 kunst bij gebouw beleefbaar maken
16. Polder en lintstructuur behouden en door ontwikkeling juist versterken
17. Geen carnaval als erfgoed
18. Kolfsport, er heerst de angst dat dit gaat verdwijnen als de betreffende kroeg mogelijk gaat sluiten. De Kolfsport verplaatsen naar een openbaar

gebouw, als multifunctioneel samenkomen met toneel, hoed ed. en opzoek gaan naar nieuwe functies.

Wat vindt u wel of niet belangrijk?

1. Welke ruimte kan je geven in ontwikkeling op geestgrond. Hoe hou je dit waardevol en zichtbaar. Welke balans moet / kan je daarin vinden?
2. Als geestgrond niet zichtbaar en beleefbaar is, wat is dan de waarde!
3. Verhaal van de het dorp (landschap), structuren zichtbaar maken voor op de fiets.
4. Wat is de Dorpsstraat – Achterburggracht zichtbaar maken met informatieborden.

Gesprekstafel 2) Monumenteneigenaren

Gespreksleider Linda Driesen (extern projectleider erfgoedbeleid)

1. Aanwijzen op vrijwillige basis*
2. Herijken monumenten → klopt de redengevende omschrijving (RO) wel bij het monument. Wijzigingen sinds aanwijzing opnemen in RO – niet beschermen wat nieuw is. Ook duidelijkheid over interieur.
3. Vuurwerkvrije zones uitbreiden, vanwege bijvoorbeeld rieten daken bij stolpboerderijen.
4. Openbare ruimte / ruimte burens: hoe verhoudt dat zich tot het zicht van het monument. Als een eigenaar zijn best doet voor een monument is het gek dat er in de omgeving van alles mag gebeuren dat invloed heeft op de beleving van het monument.
5. Nieuwe kolfbaan + monumentenstatus. → openbare plekken, kolfsport voor Langedijk behouden.
6. Waarom subsidie voor monumenten ooit verdwenen? Moet eigenlijk weer terug! Dit is van belang voor het behoud van erfgoed. BroekerVeiling krijgt wel een grote subsidie voor de verbouw en renovatie, maar woningeigenaren niet. Ook zou een subsidie voor klokken in kerkelijke klokkentorens wenselijk zijn. Vooral de samenleving wil een werkende klok.

7. Gemeentelijke erfgoedambtenaar als intermediair om advies sessie erfgoed op de plek zelf te doen → dus meer locatiebezoek. Om beter beeld te krijgen van de werkelijke situatie.
8. Beter informatievoorzieningen aan eigenaren over financiering (laagrente lening o.a.)
9. Begeleiding en meedenkclub vanuit erfgoed voor ontwikkeling grotere projecten.

*Misschien dat mensen dan beter voor hun eigendom gaan zorgen als er minder verplichting aan zit.

**Naast Cromhoutstraat pand met gemeentelogo Heerhugowaard (leeuw). Dit was het oude dokterslokaal.

Gesprekstafel 3) Wie is er verantwoordelijk voor het erfgoed

Gespreksleider Lieve-Lotte Groeneweg (Beleidsmedewerker erfgoed)

Rolverdeling verantwoordelijkheid erfgoed

1. Gemeente
2. Potentiële monument / erfgoed sloop afweging – wie maakt die?
3. Wie bepaalt het afbreken en de sloop zoals is gebeurd bij het voormalig raadshuis en Dionysiuskerk? Beiden gebouwen hebben geen status. Meer lokale kennis laten aanhalen bij discussies. Eventueel cultuurhistorische informatie laten aanleveren bij de erfgoedcommissie vanuit de historische verenigingen.
4. Voorheen subsidie beschikbaar voor onderhoud op basis van factuur
5. Vanuit planologie kijken, meerdere monumenten.
6. De faciliterende rol van de gemeente. Waarbij de gemeente subsidie beschikbaar stelt.
7. 1% + regeling hypotheek bijvragen/aanvragen.
8. Molenbiotoop van het hoogheemraadschap
9. Gemeente faciliteert: een plek nodig wat overkoepelend is voor het vindbaar maken van erfgoed. In de brede zin zoals vergelijkbaar als de uitlegvideo's op de huidige landingspagina. Veel gedigitaliseerde historische foto's, veel informatie in boeken, digitaal vindbaar maken. +

Alle monumenten noemen + gegevens die ervan zijn, die vervolgens voor de samenleving verzamelen. Hierin zorgt de gemeente voor een laagdrempelige basis.

10. Functieruil bij gebouwen als gemeente faciliteren en meedenken
11. In hoeverre kan je particuliere eigenaren waartoe zetten? Als gemeente moet je het voorbeeld geven.

Wie is verantwoordelijk voor het behoud van erfgoed?

1. Voorbeeld de functie van een molen voor bijvoorbeeld een gemeenschap is: de stand van de wieken staan voor: rouw – vreugde – zomer. Het monument speelt een rol in de gemeenschap door informatie te geven.
2. Vergelijkbaar het Dorpshuis in Veenhuizen: verenigingen en bruiloft.
3. In Heerhugowaard – de Noord neemt de kerk de rol in als onderdeel van de gemeenschap.
4. Vindbaarheid (digitale) database verhalen.
5. Wat wil de gemeente zijn?
6. Commissie samenstellen van mensen uit verschillende plekken om mee samen te werken.
7. Mensen laten / blijven informeren digitaal of via nieuwsbrief. Rol van de gemeente, vanwege haar netwerk.

Zichtbaar maken van erfgoed

1. Uitdaging vasthouden jeugd
2. “Wat we als molenaars doen, ook als stolpeigenaren” – verenigingen tot een stichting?
3. Actiever deuren openstellen van monumenten om te beleven zoals de molendagen.
4. Kleurenfolder maken van de monumentenroutes op papier voor op de fiets bijvoorbeeld. Geef hieraan meer bekendheid.
5. Opvallend in Veenhuizen: kerk – school – kroeg naast elkaar.
6. Met klassen / onderwijs samenwerken.
7. Inhoudelijke samenwerking informatieborden. Dit vergroot de zichtbaarheid waarin de gemeente een faciliterende rol kan innemen.
8. Ambachten tot leven brengen
9. Rubriek toen en nu De Noord

10. Focus op musealisering en beleving
11. Online. Koolboeten op private grond. Wedstrijd via marketing / communicatie via scholieren / jongeren voor digitale kaart + bordjes met QR-code
12. Historische plekken zichtbaar maken via informatieborden of monumentenschildjes
13. Lanen / structuren terugbrengen via zichtlijnen
14. Routes
15. Uitwendige koolboeten zoveel, moet je alles houden?
16. Het gemaal bij Veenhuizen als gemeentelijk monument maken. Molenaar / eigenaar maakt zich zorgen over wat er gaat gebeuren. Betreft het Oude Gemaal de Huygendijk. Maken als museum/bruikleen. Musealiseren, museum functie behouden.
17. Vraag stellen: Wat is passend in het pand / welke passende functie?
18. Maak gebruik van de kracht van herhaling, daarom zijn de informatieborden en de film van Veenhuizen belangrijk.

Resultaten Stille Wand

Zonder oude plekken heeft onze omgeving geen karakter. Wat zijn voor u plekken die uw omgeving karakter geven?

- Klopt, zeker in Heerhugowaard wordt er zo veel nieuw gebouwd, dat ik dit heel belangrijk vindt, anders wordt onwennig
- Gebouwen, landschappen en wijkstructuren
- Allemanskerk, begraafplaatsen, o.a. ontmoetingskerk

Wat gebeurt er met onze cultuur als de verhalen van de oude generatie verloren gaat? Wat denkt u?

- Dit is niet bevorderlijk voor educatie op scholen
- Cultuur mag best mee veranderen, maar oude cultuur moet wel vindbaar en ergens zichtbaar zijn.
- Leg de verhalen vast
- Zoveel mogelijk vastleggen
- Betrek: de jeugd, het onderwijs meer via gastlessen en lesstof.
- Bijvoorbeeld Veenhuizerpolder is prachtig, Huygendijk is mooi.
- De cultuur wordt weggevaagd, verhalen raken verloren.
- Dit betekent een verarming. Zou goed zijn als er ook projecten komen omtrent met de jeugd worden gedaan.

De openheid van het landschap, zoals de geestgronden, staat onder druk vanwege woningbouw en klimaatverandering: kiezen we voor beschermen of laten we het verdwijnen? Waarom?

- Het echte Langedijker landschap mag niet verdwijnen.
- Mag wel verdwijnen, als het maar op enigerlei wijze terug vindbaar is
- Wel beschermen, dan kijken waar op een andere plek huizen te bouwen
- Maak duidelijk wanneer je gaat beschermen, benutten of beleven.
- Leg goed vast waar de identiteit van de gemeente uit bestaat en bescherm dat (met regels).
- Welke balans kan je maken om de waarde van geestgrond te verhogen? Geestgrond is niet altijd zichtbaar voor de samenleving; Een combinatie van woningbouw op geestgrond waardoor het openbaar wordt en daardoor zichtbaar wordt voor inwoners verhoogd de waarde van geestgrond. Zoek hierin een juiste balans.

- Noordeinde 29 in Sint Pancras is een prachtig einde van de strandwal van Sint Pancras. Gaat door in agrarische geestgrond, dat gebied valt onder de Groene Loper.
- Wat is geestgrond? Niet meer en minder dan verlengde agrarische grond naast de strandwal. Door bebording kan dat [zichtbaar] gemaakt worden i.v.m. woningbouw. Dus reactie op stelling: niet laten verdwijnen maar opwaarderen door woningbouw i.c.m. groen.

Hoe zorgen we ervoor dat het karakter van Dijk en Waard in de toekomst bewaard blijft?

- Maak de inventarisaties compleet en zorg voor regels hoe ermee omgegaan moet worden
- Door de aandacht op te houden en met maatregelen.
- Borgen van kwaliteit erfgoedcommissie (op locatie zelf beoordelend)
- Er is niet bepaald één karakter van Dijk en Waard. Wel van de diverse dorpen. Deze bewaren via Museum BroekerVeiling, historische verenigingen, c.q. lezingen, musea, ect.
- Door met gespecialiseerde partijen in zee te gaan.
- Samenspel et de eigenaar is gewenst (plannen eigenaar aan in teken van behoud).
- Maak goede regels in omgevingsplan voor het niet beschermde erfgoed.
- Historische gebruiken op een moderne manier
- Zorg voor voldoende ambtenaren die zich (ook) met erfgoed bezighouden
- Door aandacht te besteden aan het cultureel erfgoed. En daar is ambitie voor nodig.
- Verankeren in beleid (erfgoednota, omgevingsplan, nota omgevingskwaliteit, lintenvisie, ect)
- Ruimte + visie voor ontwikkeling en behoud erfgoed
- Praktische visie op openstelling en beleving percelen

Oude kerken maken de buurt mooi en bijzonder. Zonder deze gebouwen verdwijnt een stukje geschiedenis. Wat vindt u?

- Dat vind ik ook.
- Mee eens.

- Eens, een goede toevoeging zijn jonge kerken.
- Ja, er zijn nog maar weinig monumentale kerkjes. Blijft eeuwig zonde dat de oude Dionysuskerk en het oude Raadhuis weg zijn.
- Behoud de gevels! En maak er ontmoetingsruimtes van. Behoeft genoeg.
- Ja, maar een goed toekomstig gebruik van kerken is ook belangrijk. Kerkenvisie maken?
- In kerken hebben een verhaal van geboorte tot trouwen en afscheid nemen. Speciale plek.
- Oude kerken kunnen een prima functie als bindende factor vormen. Gebruik ze als ontmoetingsplek.
- Een oude kerk brengt jarenlange geschiedenis en historie met zich mee ook geloof speelt een grote rol hierin.
- Oude gebouwen bepalen zeker de omgeving, ook kerken geeft uitstraling.
- Mee eens, gebouwen moeten behouden blijven.
  - Maar wel zoveel mogelijk in de oude staat.

Zijn de huidige beschermende monumenten een goede weergave van de geschiedenis van Dijk en Waard? Wat vindt u?

- Kan natuurlijk beter.
- 'Jong' erfgoed ontbreekt.
- Nee, er moet een inventarisatie van jonger erfgoed gemaakt worden.
- Er mogen wel wat meer monumenten bijkomen. Een veto van eigenaar is niet in de geest van de erfgoedwet. Dit zegt dat privaat en publiek afgewogen moet worden.
- Aandacht voor: naoorlogse wijken, pos '65, scholenbouw (mevrouw Meijer)

- Bestaat er een lijst met daarop: gemeentelijk, provinciaal en rijksmonumenten
- Begraafplaatsen zichtbaarder maken en stenen opknappen.

Beschermen we monumenten voor het verhaal dat ze vertellen of alleen voor de stenen waaruit ze bestaan? Wat vindt u?

- Beiden.
- De stenen vormen de basis voor het verhaal uit het verleden. Wordt zo historie voor de toekomst.
- Allebei, maar het is van belang dat ze de identiteit van Dijk en Waard representeren.
- Gemaal in NS / ook Dergmeer / Kerkmeerweg? Zichtbaar maken
- Voor de verhalen heel belangrijk
- Aanzicht Dorpsstraat behouden authenticiteit, karakteristiek houden.
- Beiden. Meer verhalen vertellen en beleefbaarder maken voorbeeld via festival/evenementen.
- Varend erfgoed incl. kloeten.
- Kolven, beddenrace, 9 eeuwen festiviteiten, kermis Zuid-Scharwoude (NS OU BOL), jaarmarkt enz.
- Kramer zuurkoolbedrijf
- Beiden en het verhaal in de toekomst uitbreiden
- Bevestiging behouden, aanpassen als vanouds.
- West-Friese klederdracht